Negyedik évfolyam. 175-ik szám Kolozsvártt, 1874. kedd, augustus 4.

Előfizetési dij.

Vidékekre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . . . 12 frt.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . . . 3 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 „

Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogadatunk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASAGI NAPI LAP.

Hirdetési dijak:

Ötször hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasestein et Vogler Wien Wallfischgasse Nr. 10.

Nyilttéri czikkek
garmond sora után 25 kr. fizetendő

Szerkesztői szállás:
Belkirály-utcza szeglet trencsin-vár 7. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesb czikkek dijaztatnak.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS
A
„KELET“
politikai és közgazd. napilap
1874. második fél évi folyamára.

„KELET“ előfizetési ára:

Egy évre . . . . . 12 frt
Félévre . . . . . 6 frt.
Negyedévre . . . . . 3 frt.
Egy hóra . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára . . . . . 5 kr.

☞ A lap szétküldésénél előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el. ☜

Az előfizetési pénzek, legczélszerübben postai utalványnyal kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET“ kiadóhivatala.

Az állam bevételei.

Budapest, aug. 1.

(A.) A hivatalos lap mai száma közli azon évnegyedes kimutatást, melyet a pénzügyministerium központi számvevősége az állam nettóbevételeiről és kiadásairól évnegyedenként közzé tenni szokott. A legujabb kimutatás, mely a folyó 1874. év második, április-juniusi negyedét öleli át, a bevételeket illetőleg igazolja ama szomoru kilátásokat, melyeket a gazdasági viszonyok szerencsétlen alakulata folytán már a mult év sulyos csapásai nyitottak. A tényleges eredmény e negyedben kilencz millióval kedvezőtlenebb az előirányzatnál s 800,000 frttal a mult év második negyedének tényleges eredményénél, de viszont 2,361,884 frttal kedvezőbb a folyó év első negyedének eredményénél. Az összes bevételek 27.321,004 frtot tettek, mig a praeliminare 36.385,931 frt, a szükséglet pedig 45.670,401 frt volt s igy a deficit 18.349,397 frtot tön, melyet a különféle kölcsönök jövedelméből kelle fedezni.

Ez kétségkivül igen szomoru eredmény. E negyedben a szükségletnek mintegy 40%-át kelle rendkivüli uton fedezni. Mind e mellett már ez is javulást jelez a folyó év első negyedével szemben, midőn a jövedelem csak 24.959.120, a kiadás 49.333,088 frt volt s igy a deficit 24.377,667 frtot vagy csaknem 50%-ot tön. Egészben véve a folyó év első felében a tiszta állambevételek és kiadások kimutatásaiból a következő eredményeket állithatjuk magunknak össze.

A) Költségvetési előirányzat:

I. évnegyed 36.385,931 forint
II. „ ugyanennyi
Összesen 72.771,862 frt.

B) Tényleges bevétel:

I. évnegyed 24.959,120 frt.
II. „ 27.321,104 frt.
Összesen 52.280,224 frt.

C) Tényleges kiadás:

I. évnegyed 49.334,788 frt.
II. „ 45.670,401 frt.
Összesen 95.007,189 frt.

D) Tényleges deficit:

I. évnegyed 24.377,667 frt,
II. „ 18.349,397 frt.
Összesen 42.727,064 frt.

Az első félévben tehát a bevételek husz millióval kevesebbek, mint az előirányzat s negyvenkét millióval, mint a szükséglet, mely szám a deficitet vagyis azon összeget képviseli, a melyet rendkivüli uton azaz kölcsönök utján kelle fedezni. E szomoru eredmény folytán, valóban életszükségletet képez, hogy az államháztartás rendeztessék s a törvényhozás mielőbb jóváhagyja azon javaslatokat, melyeket a kormány őszszel elő fog terjeszteni s melyek a kiadások lehető leszállitásán és a bevételek emelésén fognak nyugodni. Negyvenkét milliomos félévi deficitek mellett lehetetlen kormányozni, lehetetlen Magyarország állami önállóságát fentartani.

A mi a mult évnegyed bevételi kimutatását illeti, igen szomoru világot vet közigazgatási állapotainkra az egyenes adóknál mutatkozó folytonos csökkenés. E czimen az április-juniusi második negyedben csak 10.095,290 frt folyt be, mi 7.286,685 frttal kevesebb, mint az előirányzat és 717.144 frttal kisebb, mint a folyó év első, és 2.297,118 frttal kisebb, mint a mult év második negyedének tényleges eredménye. E számok különösen a mezőgazdaság szomoru állapotát illusztrálják, mert a mezőgazdaság, azaz a földbirtok az, mely az egyenes adókkoz a legnagyobb összeggel járul A fogyasztási adók czimén az előirányzathoz képest csak 314,702, a mult év ugyanezen negyedéhez képest csak 465,827 frt hiány mutatkozik, mig a folyó év első negyedével szemben 221,387 frttal kedvezőbb az eredmény. A bélyeg, jogilletékek és dijak jövedelme kielégitő, mig a dohány- és lottojövedelmeknél a mult félévekhez képest jelentékeny javulás mutatkozik. A sójövedelmeknél azonban a bevételek mind a praeliminare, mind az első negyed s a mult év második negyede mögött messze elmaradnak, mely sajnos körülmény szintén az általános gazdasági pangásban s a mult év rosz termésében leli indokolását.

A szükségletet illetőleg a kimutatás világosan bizonyitja, hogy a kormány mindent megtön, hogy a kiadásokat megszoritsa s mennél kevesebbet költsön. Mind e mellett a kiadások e negyedben is 1.107,990 frttal haladták tul a praeliminaret, de másrészt ezuttal 3.666,386 frttal tettek kevesebbet, mint az első negyed s 4.858,882 frttal kevesebbet, mint a mult második évnegyedének szükségletei. Az előirányzathoz képest igen nagy megtakaritások mutatkoznak a különböző kölcsönök kiadási, a nyugdijak, a pénz- vallás és közoktatási- s a honvédelmi ministeriumok czimén. Egészben véve a folyó év második évnegyedének pénzügyi eredményei mind a kiadások, mind a bevételek czimén az első évnegyedhez képest sok tekintetben javulást mutatnak. Gazdasági állapotaink tükrét képezik; a mult év szomoru csapásait látjuk meg bennök. A kép, melyet nyujtanak, nem kétségbe ejtő, de mégis sürgetőleg azt tanácsolja, hogy az államháztartás okszerü és gyökeres rendezését még ez évben foganatba vegyük.

— **A képviselőház** körülbelől egy hónapi vita után befejezte jul. 31-ikén a választási javaslat tárgyalását. A vita érdekesb mozzanatokat nem nyujtott. Majd mindegyik pontál voltak módositványok, de azok igen rövidedenindokoltattak. A választási visszaélések és izgatásokról szóló §§-nál felszólaltak a szélső bal köréből többen, Tisza Kálmán erélyes felszólalásban védte a 97. és 98. §§-t, a 99-et a ház egyhangulag kihagyta.

A 97. §. a tulajdon megsértése s a nemzetiségek elleni izgatást tárgyazza, a 98 §. az ország alkotmányának törvénytelen módon való megváltoztatásáról, a magyar állam egysége elleni lázitásról szól, a 99. §. pedig az alkotmány elleni gyülölséget találja megbüntetendőnek.

A 97. és 98. §. ellen Trauschenfels vette magára a sulyos dicsőséget, hogy a nemzetiségek nevében ellene szóljon. Mindkettő azonban efogadtatott.

A 110 §. után Molnár Antal inditványára a következő uj §. vétetett fel:

„Az ország azon részeiben, melyekre nézve az erdélyi 48. II. tcz. hatálya kiterjed, a választó-kerületeknek ujabb törvény általi végleges rendezéseig a központi bizottság egy választó-kerületben a szükséghez képest egynél több összeirói küldöttséget is küldhet ki.“ E §. a belügyminister javaslatára annyiban módosittatván, hogy az csak az összeirás első névjegyzékére vonatkozzék.

— **A képviselőház** f. hó aug. 1-én, a nyilvános ülést megelőzőleg zárt ülést tartott, melynek főtárgyát a házszabályok módositása képezte.

Tisza Kálmán előterjesztő módositványát, mely szerint a pénzügyi előterjesztéseket a bizottsággá alakult ház maga tárgyalná előzetesen s a pénzügyibizottság az állandó szakbizottságok közül kihagyatnék.

Simonyi Ernő azt inditványozá, hogy a költségvetés tárgyalására a ház bizottsággá alakuljon ugy azonban, hogy ülései nyilvánosak legyenek.

A két módositvány ellen többen szólaltak föl, névszerint Ghyczy Kálmán, ki azt fejtegeté, hogy a tanácskozás nehézzé tétetnék ezáltal továbbá, Csengery Antal, Szilágyi Dezső és végre Bittó ministerelnök, ki arra szólitá fel Tisza Kálmánt, hogy inditványát, mely kétségkivül hosszabb vitát fog felkelteni, vegye vissza ezuttal.

Tisza azonban kijelenté, hogy nem veheti viszsza, hanem röviden fogja indokolni a ház előtt.

Végre elhatároztatott, hogy Ordódy Pál választási ügye, egy más biráló-bizottságnak adatik ki, minthogy a VII-dik bizottság, melynek kiadatott, nem határozatképes.

A
„KELET“ TÁRCZÁJA.

A tanár.

Regény.

irta: **Currer Bell,**

Eyre Jane, Shirley stb. szerzője.

Tizedik fejezet.

(Folytatás.)

A fiókok becsukodtak, a leánykák felemelték ujra fejeiket; hármat közülök — a suttogókat — jól megjegyeztem magamnak, s nem késtem igen szigoruan, mereven tekinteni szemeik közé, midőn ismét előtüntek fejeik. Bámulatos, mennyirehelyre álliták egészen nyugalmam és bátorságomat, rövid könynyelmü megjegyzéseik; azon remegő érzet ragadott volt meg, hogy e fiatal teremtmények itt, sötét apáczaszerü öltözetökben, könnyed hajfonataikkal, mind meg annyi félangyalok. A halk, elfojtott nevetés, a futólagos suttogás már is felmenték lelkemet e varása alól, ez oktalan nyomasztó képzetből.

A három emlitett leány az első padban legelől ült alig fél sing távolságra az általam elfoglalt emelvénytől, s azok közé tartozott, kik legfejlettebbeknek látszának.

Neveiket csak később tudtam meg, s el is mondhatom azonnal; Eulalia, Hortensia és Károlin. Eulalia magos volt és igen jó növésü; arcza szép s vonásai a németalföldi iskola madonnáira emlékeztetett; több rendbeli németalföldi szüzanya képet láttam már, mely hajszálnyira hasonlitott hozzá; angyalszerüség nem volt alakja és arczában; kerek, gömbölyded volt rajta minden, egy gondolat, érzés vagy szenvedély fellobanása nem zavarta meg egy paránynyal sem, vagy nem emelte halvány világos arczbőrének változatlan szinét, nemes idomu keble, rendszeres lassu pihegéssel emelkedett, szemei alig hogy felpillantottak, csak is e gyenge élet-jelek által tudtam őt megkülönböztetni egy szépen öntött viaszszobortól.

Hortensia közép magasságu, erőteljes alak volt, de külsője semmi kecsesel nem birt, feltünő arcza életteljesebb s élénkebb volt, mint Eulaliáé, haja sötét gesztenye szin, arczbőre nagyon eleven szinezetü vidorság és hamisság sugárzott szemeiből: birhatott erélylyel s észszel, de mindez nem volt kifejezve arczában, egy vonása sem fejezte ki e tulajdonok létezését.

Karolin nagyon kicsiny termetü, ámbár mint látszék, már egészen kifejlett hölgy volt; koromfekete haja, nagyon sötét szemei, tökéletes szabályos vonásai, halvány olaj szinü arczbőrrel, mely arczán világosabb, nyakán sárgásabb árnyalatával azon tulajdonokat egyesité benne, melyeknek összetalálkozása némelyek véleménye szerint a szépség tökélyét alkotják.

Hogyan történhetett az, hogy arczának e szintelen halványsága, s vonásainak klassikai szabályossága mellett, érzékinek tudott kinézni, meg nem foghatom. Ugy hiszem, szeme és ajkai eszközlék ezt, s a kivitt eredmény felől a szemlélőnek semmi kétsége sem maradhatott fenn. Most csak érzékinek nézett ki, tiz év mulva aljas leendett, számos elkövetendő oktalan tett volt nyilt vonásokban arczára vésve.

(Folyt. köv.)

Válasz

F. urnak a „Kelet“-ben megjelent „Gymnaziumi Paedagógia“ czimü müvem ismertetésére.

F. ur, irodalmi névtelenség paizsa alatt, hivatva érzé magát a „Kelet“ hasábjain „Gymnaziumi Paedagógia“ czimü müvem birálójául lépni fel és két rövid oldalon, előbb megleczkéztetvén állitólagos psychologiai botlásaimért, azután összehordván néhány általános phrazist, alkalmazván két gorombaságot élcz gyanánt, összekötvén néhány a mü különböző helyeiről kikapott mondatot — hogy következetlenséget és ellentmondást tüntessen fel müvemben — és kiragadván vagy öt, esetleg sajtóhibát, esetleg neki inyére nem levő iradalmilag jogosult irásmódot, a nélkül, hogy még csak általánosságban is nyilatkozott volna müvemről, egész könnyedén oda veti: hogy soha a közönyösségig ennyire unalmas és a figyelmet kifárasztó neveléstani dolgozatot nem olvasott és ráadásul megjegyzi még, hogy ugyancsak candidatus legyen, a ki müvemet megérti.

Részemről nincs szerencsém F. ur kedvencz olvasmányait ismerni, s nagyon sajnálom, de nem tehetek róla: hogy elmélyedő gondolkodást igénylő művem le nem kötheté figyelmét! Hogy azonban azért csupán, mivel F. urban nem költhete fel érdekeltséget müvem, az másokra nézve is közönyös és érthetetlen legyen — miként F. ur következtet — azt a józan logika szabályai szerint még nem értem. Vagy azt hiszi F. ur, hogy nehány elkoptatott phrázissal és néhány élczczel itéletet hozhatni bármiféle mü felett is, a nélkül, hogy átértettük volna azt? és a kicsinylő hang, melylyel csak ugy odavetőleg nyilatkoznunk felőle, egészen elégséges hitelt szerezni a fitymálónak és pálczát töretni a fitymált mü felett?

Csak ennyit óhajtottam F. ur képzelt birálatára általánosságban megjegyezni. Mivel azonban, bárha F. urnak csupán a mü lepiszkolására irányzott eljárását könnyü is belátni és sorait elolvasva, a birálat józan elveit ignoráló módorát kétségbevonni nem lehet, mindamellett önkényes eljárásának részleteit sem hagyhatom egészen érintetlenül; mert csak igy szállithatom le birálatát valódi értékére.

Mindjárt czikkének első szakaszában azon meggyőződésének ad kifejezést F. ur, hogy müvem „Schrader: Erziehungs und Unterrichtslere czimü müvének halvány lenyomata és rövid kivonata,“ melyre azt kellett volna irni: hogy „kivonatozta K. E.“ Hogy mennyiben kivonata müvem Schrader müvének, azt, azt hiszem, legkevésbbé van hivatva F. ur eldönteni; ki vagy nem is olvasta müvemet, vagy ha olvasta is — miután birálatában semmi olyast nem mond, mivel elárulná azt — felfogni képtelen volt. Különben, ha csakugyan megakarja tudni F. ur, minek a kivonata müvem; akkor utasitom az „Előszó“-ra (III. IV. l.), hol megtalálja forrásaimat. Ugyancsak az előszóban rábukkanhat F. ur arra is, hogy a gyakorlati téren tett tapasztalatokat gyüjtöttem össze, vagy szerinte: „kivonatoztam“; mert a nevelés terén helytelennek tartottam és tartom ma is a ténylegesen fennállót s e szerint a gyakorlatit, csak ugy el rugva lábaink alól, kivihetetlen eszméket teremteni és lelkesülni azokért. Pedig talán, ha alkottam volna én is egy iskola-eszményt, melyben a történeti fejlődés megtartása kedvéért, Hómer nyelvével, a vegytani alapelemekkel és a világegyetem előállásával kezdődnék meg az oktatás, vagy, ha elhitetvén magammal és el akarván hitetni másokkal is, hogy mi magyarok csupán ennyelvünk és önmiveltségünk ismeretével is utólérjük a többi nemzeteket, ennek folytán hadat izentem volna a középtanodán mindennek, mi idegen: akkor talán inkább megértett volna F. ur is és nem vonta volna el tőlem az irói érdemet!

Azt mondja továbbá F. ur, „hogy a mult és jelen tapasztalatai, legalább e psychologiai téren, nem léteznek rám nézve“ és kitetszik ez a lelki képességeknek (?) általam eszközölt felosztásából; mert „az emlékezést a figyelem elé helyezem“ és „a lélek öntevőlegessége czimü fiókba (!) az érzelmet kedélyt és akaratot becsomagolom, (!) a képzelmet, pedig az emlékezéstől és az észt az értelemtől teljesen elszakitom“. Ugyan ugy-e? De hát kikerülte volna önnek — nagy psychologus! — figyelmét, hogy felosztásom a szellemi fejlődés folyamával, e legtermészetesebb felosztási alappal, összhangban áll? Ez esetben ajánlom önnek Dittes bécsi tanárképezdei igazgató 1873-ban megjelent és ugyancsak az ujabb psychologiai vivmányok nyomán keszült „Lehrbuch der Psychologie“ czimü kézikönyvét, melyből az ön által annyira kárhoztatott felosztást szintén bátor voltam kivonatozni! E szerint pedig édes F. ur megfordul a koczka, s ön, a ki az ujabb psychologia tudományos tapasztalataira oly vakmerőn mer hivatkozni — nem ismervén Dittesnek még csak felosztását sem — enhomlokára süti a tudatlanság bélyegét.

Nem tetszenek továbbá F. urnak hitoktatási nézeteim sem, és összezavarván néhány a „Hittan“ czimü fejezetből különböző helyekről kölcsönzött mondatot, azt mondja: „a ki ezeket megmagyaráz-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A nyilt ülésben egy csomó interpellatió után, melyből Lázár Ádám és Majoros István természetesen nem maradhatott ki, a választási törvényjavaslat harmadik felolvasásban elfogadtatott.

A házszabályok revisiójának kérdesében némi vita fejlődött ki. Tisza Kálmán előterjesztő ismeretes módositványát, melyet azonban akként szeliditett, hogy csak is a budgetjavaslat lenne a ház comitéje által tárgyalandó. E módositvány ellen Pulszky Ferencz csoportositá az érveket, melyek szerint az ujitásnak mostani behozatala valóságos szerencsétlenségnek volt feltüntetve. Péchy Tamás röviden védelmezé a módositványt, de már Schwarcz Gyula egyenesen szükségesnek találta Tisza inditványának elfogadását, mert — érvelése szerint — másként gr. Andrássy befolyásától még itt a házban sem szabadulhatunk meg.

A siker felette kétes volt. Sokan a jobboldalról nem szavaztak, vagy tizen Tisza Kálmánnal szavaztak. A szélsőbal pár tagjának segélyével csak 3 szótöbbséggel győzött Kovách László javaslata.

— **Ivacskovics** görög keleti román főpapnak a szerb congressuson patriárchává történt választásáról következő részletes távirat érkezett: „A carloloviczi congressus által megejtett patriarchaválasztásban Ivacskovics előbb 54, Gruics 7 és Kengyelácz 2 szavazatot kaptak. — Minthogy a Kengyeláczra szavazók felhivattak, hogy szavazatukat átengedjék, ők azokat Ivacskovicsra ruházták át, ki igy 56 szóval megválasztatott. Hét congressusi tag távol volt, egy tag nem szavazott. Ivacskovics választása valószinüleg meg fog erősittetni. A közönséget igen elkeseritette, hogy román ember lőn patriarchává választva; ez által a szélső párt sokat vesztett. Megerősitése esetén Ivacskovics installátiója a királyi leirat megérkezése után tiz nappal, valószinüleg aug. 18-án megy végbe.

A brüsseli értekezlet

Azon nemzetközi egyezmény tervezete, melyet a hadi törvények és szokások ügyében az orosz kormány a brüsseli értekezlet elé terjesztett, következő;

Általános elvek.

1. §. A nemzetközi háboru nyilt küzdelem állapota két független állam közt, melyek vagy magok vagy szövetségesiekkel lépnek föl, továbbá fölfegyverzett és rendezett csapataik közt.

2. §. A hadi müveleteket kizárólag azon ellenséges állam csapatai és hadi eszközei ellen kell irányozni, nem pedig alattvalói ellen, mig ezek magok tevékeny részt nem vesznek a háborubau.

3. §. A háboru czéljának eléréséhez, minden eszköz és rendszabály meg van engedve, mely a háboru törvényeivel és szokásaival összhangzatban áll s a háború kényszerüségével indokolva van. A háboru törvényei és szokásai nemcsak minden fölösleges kegyetlenséget s az ellenséggel való barbár bánásmódot tiltanak, hanem az illetékes hatóságoktól mindazok haladéktalan megbüntetését követelik, kik ama cselekedeteket elkövették, ha ezeket nem föltétlen kényszerüség idézte elő.

4. §. A háboru kényszerüségeivel sohasem indokolhatók: sem az árulás az ellenséggel szemben, semhogy a törvényen kivül állónak nyilvánittassék, sem azon engedély, hogy ellene erőszakkal és kegyetlenséggel járjanak el.

5. §. Azon esetre, ha az ellenség a háboru törvényeit és szokásait nem veszi ugy figyelembe, a mint a jelen egyezménny megállapitja, az ellenfél represaliákhoz folyamodhatik, de csak mint elkerülhetetlen bajhoz s a nélkül, hogy az emberiség kötelességeit valaha szem elől tévesztené.

ELSŐ RÉSZ

A hadviselő hatalmak kölcsönös jogai.

I. Fejezet

A katonai hatóság müködése ellenséges területen.

1. §. Az ellenséges államterület egy részének megszállása magában ezen tény által megszünteti a törvényszerü honi hatóságok hatalmát, s helyökbe a megszálló állam katonai hatalomteljét állitja.

2. §. Az ellenség, mely valamely területet megszáll, a háboru követelményei vagy közérdek szerint, vagy fentarthatja a létező törvények kötelező erejét, vagy részben módosithatja vagy teljesen megszüntetheti azokat.

3. §. Hadi jog szerint a megszálló sereg főparancsnoka a rendőrség és az igazságszolgáltatás intézményeit és hivatalnokait kényszeritheti arra, hogy hivatalukat az ő felügyelete és ellenőrködése alatt tovább betöltsék.

4. §. A katonai hatalom a helyi tisztviselőktől megkövetelheti, hogy esküvel vagy becsületszóval, kötelezzék magokat azon kötelességek teljesitésére, melyek az ellenséges megszállás tartama alatt reájok hárulnak; elmozdithatja mindazokat, kik e követelés teljesitését megtagadják s törvényszékileg perbe foghatja azokat, kik a magukra vállalt kötelezettségeket nem teljesitik.

5. §. A megszálló seregnek joga van saját használa beszedni a helyi lakosságtól mindazon adókat, járulékokat, illetékeket és vámokat, melyeket a jogszerü kormány a lakosokra kivetett.

6. §. Azon hadseregnek, mely valamely ellenséges országot megszáll, joga van minden kormány-pénztárt, fegyverraktárt, szállitó eszközt, raktárt és készletet, szóval minden kormánytulajdont, mely a háboru végczéljának szolgálhat, birtokába venni.

Jegyzet. Minden vaspálya-anyag, még ha magántársulaté, valamint a fegyverraktárak és mindennemü hadi lőszer, még ha magánszemélyek tulajdonát képezik, szintén alávetvék a megszálló hadsereg részéről a birtokba vételnek.

7. §. A középületek, telkek, erdők, mezőgazdasági ültetvények, melyek az ellenséges állam tulajdonát képezik s a megszállott országban vannak — haszon élvezeti joga szintén a megszálló seregre megy át.

8. §. Az egyház, a jótékony alapitványok és iskolák, minden olyan intézet tulajdonát, mely tudományos, müvészeti vagy jótékony czélnak szolgál, nincs alávetve a birtokba vételnek az ellenséges hadsereg részéről. Az ilyen intézetek, emlékek, mükincsek vagy tudományos muzeumok minden birtokba vétele vagy szándékos megsemmisitése az illetékes hatóságok által megfenyitendő.

II. Fejezet.

Kit kell hadviselő félnek elismerni.

A küzdőkről és nemküzdőkről.

9. §. A hadviselők joga nemcsak a hadsereget illeti, hanem a honvédséget (militz) és az önkéntes csapatokat és pedig a következő esetekben:

1. ha felelős parancsnokkal élükön egyuttal alávetvék a főparancsnokságnak:

2. ha bizonyos külső jelvényt viselnek, melyet a távolból is meg lehet különböztetni;

3. ha nyiltan hordják a fegyvert és

4. ha müveleteikben a háboru törvényeinek, szokásainak és eljárási módjainak alávetik magokat.

A fölfegyverzett csoportok, melyek az itt elmondott föltételeknek meg nem felelnek, nem birnak a hadviselő jogával, nem tekintetnek rendes ellenségnek s elfogatás esetén törvény átján megbüntetetnek.

10. §. A hadviselő államok fölfegyverzett csapatai küzdőkből és nemküzdőkből alakulnak. A küzdők tevékeny közvetlen részt vesznek a hadmüveletekben; a többiek, noha teljesen a hadseregbe sorozvák, a katonai igazgatás különböző ágaihoz tartoznak, a minők a vallás- és orvosügy, a hadbiztosság és biróság-, vagy pedig a hadsereghez rendelvék. Elfogatás esetén a nemküzdők az előbbieknek megfelelően, a hadifoglyok jogait élvezik. Az orvosok, az egészségügyi segédszemélyzet, valamint a lelkészek, ezenkivül még a semlegesség jogát élvezik. (Lásd a 38. §-t.)

(Folyt. köv)

BELFÖLD.

Sepsi-Szentgyörgy, 1874. jul. 27.

Ha nem tudnám, hogy a közmivelődés ügye e haza lakósainak s különösen magyar fajunknak ez idő szerint egyik legfontosabb napi kérdése; ha nem látnám, hogy a legkisebb köznevelési mozzanat is — tünjék az fel a haza bármely félre eső szegletében! — mindenki részéről éber figyelemmel kisértetik: világért sem venném igénybe e becses lap hasábjait. De miután az e téren való közérdekeltségről a legkétségtelenebb tények tanuskodnak: hazafi kötelességemnek ismerem mind az igen tisztelt szerkesztő urat, mind becses közlönye olvasóit — ha bár röviden, de kellő tényhüséggel — értesiteni azon örvendetes fordulat felől, melyet a sepsiszent-györgyi ref. tanoda e lap korábbi számaiban is szellőztetett épitkezése s ezzel kapcsolatos kölcsönügye közelebbről vett. A mint tudva van, e négy osztályu al-középtanoda lelkes alapitói, hogy az intézetet fokozatosan teljes gymnasiummá átalakithassák, 1870 junius 27-én egy 32 öl hosszu két emeletre tervezett gyönyörü tanodaházat kezdettek épittetni. De mivel az e czélra önkéntes adakozás és kölcsönzés utján összeszerzett 15 ezer forint a legalább is 40 ezer frtot igénylő épület teljes felállitására elégséges nem volt, a mult 1873-ik év tavaszán egy három tagu küldöttséget menesztettek Budapestre a vallás és közoktatási minister urhoz azon utasitással, hogy kellő biztositék és törlesztőleges visszafizetés ajánlata mellett 24 ezer forint kölcsönt eszközöljenek. Minister ur ő nagyméltósága azonban a kért kölcsönt akkor meg nem adhatta, bár mennyire belátta a kérés méltányosságát s bár mennyire ohajtotta a buzgó alapitók üdvös törekvésének sikerét, már csak azon meleg kegyeletnél fogva is, melyet dicső előde néhai nagy Eötvösünk igérete következtében keblében érzett, a ki 1869 őszén a sepsi-szent-györgyi ref. tanodát meglátogatván s annak, mint a háromszéki székelység önkéntes áldozat készségéből létrejött alig 10 éves uj tanintézetnek meglepő anyagi és szellemi előhaladását, valamint a hazai közmivelődés emelésére szolgáló kiváló helyi fontosságát is ritka éles látásánál fogva azonnal felismervén, jelentékeny anyagi támogatást helyezett volt kilátásba. Nem adhatta meg pedig azon okból, mivel oly jellegü s rendeltetésü alap, melyből ily kölcsön eszközölhető lett volna, rendelkezése alatt nem állott. Pár hó mulva azonban illetékes helyről jelentés tétetvén a felől, hogy épen Háromszék törvényhatóságának kezelése alatt létezik oly pénzalap, melyből e kölcsön utalványozható lenne annyival is inkább, mivel ezen alap ő felsége magas kegye által különben is egyenesen iskolai czélra van rendelve: közoktatási miniszter ur ő nagyméltósága nagylelkü közvetitése folytán a kérelmezett kölcsön belügyminiszter ur ő nagyméltósága által — mint a kinek e pénzalap feletti rendelkezés hatósága körébe tartozott — foganatosithatónak nyilvánittatott azon esetre, ha a kölcsönadásra Háromszék megye közönsége is hajlandó lenne.

E kegyteljes ministeri leirat igen természetesen a tanoda alapitói között nagy örömet keltett, már cskk azon körülménynél fogva is, mert a két év óta félbenszakadt s az idő viszontagságai miatt naponta pusztuló tanodaház tovább épitése ez által lehetővé vált. Ezen öröm azonban nem igen hosszason tartott, mert a mint kölcsönzési ügy folyó évi május 27-én a megye bizottmányi gyülésén tárgyalás alá vétetett, a szükségben lévő tanintézet nagy befolyásu ellenei által látszólagos ürügy alatt kimélytelenül elejtetett!

Csakugyan a zöld asztal mellett ily módon kivivott pyrrhusi győzelem mámora sem tarthatott sokáig, mert a megsértett közérzület a méltatlanul sujtott tanoda mellett oly hatalmasan nyilatkozott, hogy e kölcsönkérési ügynek ismételt tárgyalása egy rendkivüli s csak is e végre tartandó megye bizottmányi gyülésén elkerülhetlennek látszott, ha egyébért, nem már csak a megye reputatiója érdekében is.

E gyülés napja folyó julius hó 23-ika tüzetett ki, s akkor meg is tartatott. Egyetőre azt lehetett hinni, hogy e kölcsön megadása most már semmi akadályra sem fog találni. De e jó hiszemü reménykedés tévesnek bizonyult, mert a megye területéről 8 katholicus falu község folyamodást nyujtott be a kérelmezett kölcsön eilen, követelve annak elutasitását,

A kérvényező községek elutasitó nézetét nagy buzgalommal pártolták több catholikus felekezetü bizottmányi tagok is oly érvek felhozása mellett, melyek ott helyben és épen katholikus felekezetü bizottmányi tagok által czáfoltattak meg. A fennebbi akadékoskodáshoz járult a volt székely határőri katonaság nehány képviselőjének szánandó tiltakozása is — főleg a lótáp alapot illetőleg.

Ily körülmények között a kölcsön megnyerhetése megint zátonyra juthatott volna, ha azt a gyülési elnök gróf Kalnoky Dénes főispán ur hazafias közbelépéze s a tanácskozási rend férfias vezetése által az elbukástól meg nem menti. Az elnöklő gróf főispán ur nézetéhez csatlakoztak aztán többen, névszerint: Künle József, Thúri György, Köncei József, Székely Gergely városi főispán, Lázár Mihály, Vida Dániel, Csabai László, Horváth László, Kökösi Endre országos képviselő, Bakcsi Ferencz s mások, kik meggyőzőleg fejtették fel egyfelől a kölcsön megtagadásának inhumanus voltát, valamint másfelől annak kiváló hasznosságát mind közmivelődési, mind helyes pénzmiveleti tekintetből, felemlitvén egyebek között azt is, hogy miután a kölcsönkérő tanoda kellő biztositékot s több kamatot ajánlott, mint a mennyit a kikölcsönzendő összegek a megye pénztárába hevertetve hajtanának, még ellenségnek is kellene kölcsönözni nemhogy egy saját kebelben mindnyájunk hasznára müködő köztanintézetnek.

Végül a gyülés nagy többsége a kölcsön megadása mellett nyilatkozván, kimondatott, hogy egyelőre mintegy 12 ezer forint a kölcsönkérő tanoda részére folyóvá teendő.

Igy ért végre valahára némileg szerencsés véget e közérdeklődéssel kisért ügy. E jó kimenetel különösen Sepsi-Szt.-György városának, mely a kebelében virágzó tanoda tovább fejlődésében fényes jövőjének egyik biztositékát látja — igen nagy örömet okozott. Ennek következtében a kölcsön megszavazásában kitünő érdemet szerzett főispán ur tiszteletére julius 26 án este fényes fáklyás menet rendeztetett, mely alkalommal főispán ur ő méltósága mind a tanodai igazgatóság, mind a város részéről csinos szónoklatokkal üdvözöltetett. O méltósága — eljárásának ilyszerü méltánylatát — élete legszebb perczének nevezte, büszkének vallá magát arra, hogy a növelés terén már is oly sokat áldozott s még többre törekvő Szentgyörgy városának polgára lehet s gyönyörü költői hasonlatokkal ékeskedő beszédében meghatóan igéré, hogy ezután is ugy a köszönetet mondó tanoda, valamint a kor szellemét átértett város erkölcsi és anyagi előhaladására minden lehetőt megtenni legmagasztosabb hazafi kötelmének ismeri.

Most már szorgalmason folyt a tanoda-ház épitése a fáradhatatlan Császár Bálint országgyülési képviselő közvetlen vezetése s buzgolkadása mellett ugy, hogy ezen monumentalis épület legtovább a közelebb következő september hó végén fedél alatt fog állani.

Mindezek után az igazi tisztelet leghőbb érzetével száll lelkem a s.-szent-györgyi ref. tanoda hazafi érdemekben gazdag első főgondnokához, a rikán inneni székelység jótékonyságban páratlan nagy fiához, gróf Mikó Imre ő nagyméltóságához; ő nagyméltósága volt az, kinek ez év tavaszán ismételten küldött tetemes kész pénzadományt s még talán sokkal inkább férfias önérzetességre serkentő buzditásai uj tevékenységre ébresztek a pár év óta lankadtságba esett épittető bizettságot s dicséretes kezdetet adtak a pénzhiány miatt szünetelt épitkezés tovább folytatásának.

Éljen ő nagyméltósága oly sokáig, s oly szerencsésen, mint azt ritka érdemeinek őszinte tisztelői kivánják!

a.

Czáfolat.

Kolozsvártt 1874 julius 31.

T. szerkesztő ur!

Becses lapja ez évi 171-ik száma ujdonsági rovatában a tanitó, és tanitónőképezdéről közlötteket olvasva, midőn abban az előbbit illető megjegyzéseket — mondhatnok — vádakat nem találjuk teljesen a leplezetlen igazsággal és való mibenléttel megegyezőknek: engedje meg t. szerkesztő ur, hogy erre nézve becses lapja hasábjain az igazság érdekében pár megjegyzést tehessünk.

Mindenekelőtt megjegyezni kivánjuk azt, hogy jelen fellépésünkkel nem szándékunk, a két képezde nyilvános vizsgálatai után feltüntetett eredményekből kifolyólag itéletet mondani, sem az elsőbbséget fiképezdénk részére vitatni; mert mig egyfelől ez tőlünk szerénytelenség volna, másfelől erre nézve talán avatatlanok is vagyunk. Korántsem erről van itt szó. Hanem azon méltatlan, fiképezdénket illető (mondjuk ki!) vádról, mely az alább szóról-szóra idézettekben van kifejezve: „a tanitói pálya nálunk még nem terem babérokat és a férfi előtt nyitva áll a nagy világ, e képezdébe tehát vagy csak olyan itjak jönnek, kik az iskolákban már elbuktak (?) vagy anyagi viszonyok miatt a további kébzést nem

---

za, erit nobis magnus Apollo!“ Azon nem csodálkozom, hogy F. urnak magyarázatra van szüksége és e végből utasitom is a „Hon“ ez évi 160. számára; *) hanem, hogy ily módon akarja félrevezetni olvasóit és azt hiszi, hogy hitelre talál, azon már nagyon is tudok csodálkozni.

Ily tartalombirálat után megtámadja végül F. ur nyelvezetemet és orthographiámat is; fáradsággal kikeresett idézetei azonban nem oly természetüek, hogy hosszasabb igazolásra volna szükségem. És igy nyugodtan tehetem le ezek után tollamat, melyet megragadni F. urral szemközt önvédelem parancsolta kötelesség volt. És ha tán F. urnak még válaszom után is kedve volna a nyilvánosság sorompói előtt ellenem fellépni, részemről, tudja meg, hogy az ügyet befejezettnek tekintem. **)

Nagy-Szeben, julius 31. 1874.

Kuncz Elek,
gymn. tanár.

Borgia Lukréczia.

(Folytatás.)

II.

Rodrigo bibornok férfiui szépsége vonzerejének 1466 vagy 67 körül egy római nő esett áldozatul, bizonyos Vannozza (Giovanna) Catane. E nő bizonyára nagyon szép lehetett és forrón szerethetett, hogy Rodrigó Borgiát nemcsak meghóditni, de oly sokáig magához bilincselni tudá, s hogy anyjává lehetett számos általa világrahozott gyermeknek. Hosszu időn át szeretője volt a bibornoknak, mig végre ez utóbbi férjet adott neki, a végből, hogy viszonyuk jobban elfátyoloztassék; mert az folyt azután is. 1480-ban Vaunozza már anyja volt három a bibornok által elismert gyermeknek. Juannak, Cäsarnak és Lucreczianak.

Lucreczia 1480. április 18-án született, atyja ez időtájt 49, anyja 38 éves volt. Első gyermekéveit kétségtelenül anyja házában töltő; e ház csak pár lépésnyire feküdt a bibornoknak — még most is látható — palotájától. A bibornok mérhetetlen gazdag volt s igy módjában állott gyermekeit a legfényesebben neveltetni s mégis igen szegény körülmények közt, mint unokáit hagyá őket felnőni, Csak midőn saját nagyságának ideje eljött, léptetheté őket hamályukból a világosságra elő. Rodrigónak különben még más anyáról két leánya volt s őket előkelő római nemesekhez adá férjhez, hogy családja fényét növelje. A bibornoknak viszonya Vanozzával még körülbelől 1482-ig tartott, midőn is még egy fia született tőle: de ekkor már megszünt szeretni az ez időtájt 40 éves nőt, különben ezután is mindig ugy tisztelé őt, mint gyermekeinek anyját. Vanozza férjének De Croce Györgynek ezután még egy fiat szült s a bibornok segélyével mindenkép igyekezett jövedelmeit növelni, vendéglőket bérelt, szőlőhegyeket vásárolt. De Croce György is meggazdagodott s 1486-ban meghalt; mire a bibornok özvegygyé lett barátnőjét egy igen mivelt mantuaival, Canale Károlyival házasitá egybe, kit mind tehetségeire, mind a Gonzaga házzal való egybeköttetéseinél fogva magára nézve hasznosnak látott; Canale ugy látszik csak birvágyból egyezett bele e házasságba.

Nem lehet biztosan meghatározni, hogy mely időben hagyta oda Lucréczia anyja házát, hogy atyja akaratához képest, annak egyik rokona Madonna Adriana Ursina (Orsini) felvigyázata alá kerüljön. Adriana a bibornoknak nemcsak rokona, de bünei ben, cselszövényeiben és tervezeteiben meghittje volt s az is maradt egész haláláig. Leánya növelését és pedig ugylátszik annak kora gyermeksége óta, szintén rábizta; ki is Lucrécziát mindvégig saját palotájában tartá és növelé. Abban az időben a római zárdák — kevés kivétellel — a legnagyobb kicsapongások fészkei voltak; mi okból a cardinalis nem bizhatta leánya növelését ily kezekre. Az egyházi ajtatosság képzé minden időben az olasz nő növelésének alapját. Az ugyan sem kedély- sem szivképzésben nem állott; nem volt az egyéb, mint a vallássos illem egy neme, melynek keretén belül a bit a nőnek erkölcsi támpontul szolgálhatott.

(Folyt. köv.)

---

*) A „Hon“ 170-ik számában Gy. A. jegygyel ellátott birálata müvemnek — csodálatos — F. urral ellentétben, nemcsak érteni, de elvileg helyeselni is látszik a hittan-oktatásra vonatkozólag kifejtett nézeteimet.

**) Megbocsát a tanár ur, hogy válaszából nehány semmit mondó sort és sértő kifejezést kihagytunk, mivel legjobb tudomásunk szerint az utóbbiak azon hivatott szakférfiut, kit ép magunk kértünk fel a mü megbirálására, legkevésbbé sem illetnek meg; a mi azonban a válaszban legalább érvelésnek látszott, méltányossági szempontból változatlanul kiadtuk.

Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

birták ki, az eredmény tehát innét itélendő meg satb. satb".

Nagyon is igaz az, hogy nálunk a tanitói pálya nem terem még babérokat; nem csak hogy nem terem babérokat, sőt töviseket nyujt az e pályán küzdőknek. De vajjon ez a körülmény indokolja-e teljesen azon merész állitást, hogy a tanitóképezdébe csak is olyan ifjak jőnek, kik az iskolában már elbuktak, vagy anyagi viszonyok miatt a további képzést nem birták ki? Hogy akkor, midőn a sajtó, meg a köztéren egyesek ugy, mint a közvélemény, sőt maga a kormány is kifejezést ad azon sajnos körülményről, mely szerént a nemzet önnállóságát alapjában — mondhatni — egyedül biztositó közeg a néptanitóhiány nagy; midőn a mostoha körülmények segitendő, a nemzet szorult anyagi viszonyaink között is ezereket áldoz: vajjon tanuló ifjuságunknak csak a salakja (vagy mint az idézetben mondva van: elbukottja) lenne-e képes ezt felfogni s ezen segitendő, magát e rögös pályára felajánlani? Meg másfelől áll-e az a mint az idézet mondja hogy csak azok lépnek a tanitói pályára, kik anyagi viszonyok miatt nem folytathatják tanulmányaikat?

Nem! mert lenni kell olyanoknak és vannak is, kik magukévá tették a már megérett és korszerüen gondolkodó honatyaink által hangoztatott uralkodó eszmét: „hogy Magyarország a többi európai civilisált államokkal egy szinvonalon megállhasson, csak az általános népnevelés és ebből kifolyó anyagi és szellemi kultura teszi lehetővé;" s legföképpen ettől indittatva léptek e rögös, de minden esetre fontos és szép pályára.

Ezen állitásunk igazolására — ha kell — hivatkozunk számosan a képezdébe való belépésünk alkalmával különböző tanintézetekből nyert bizonyitványainkra s azon körülményre, hogy nemcsak azon 17 frtnyi, a képezdében adott havi ösztöndij és a tanitói pálya áll azok előtt, kik a tanulói pályán anyagi viszonyok miatt tovább nem haladhatnak, hanem számtalan kevesebb tanulmányt igénylő és mégis anyagi jóllétet biztositó (nem mint a néptanitói) pálya; mind pl. vasuti és telekkönyvi alsóbb, sőt gyakran felsőrendü hivatal.

Ennyit az igazság érdekében.

Tisztelettel maradván t. szerkesztő urnak

alázatos tisztelői

2 kolozsvári képezdész.*)

*) Talán képezdei tag. Szedő.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, aug. 3. 1874.

— **Ő Felsége** a királyné aug. 1-én reggeli 5 órakor a háborgó tengeren át Ryde-e érkezett szerencsésen s a vasuton tovább utazott Steephil Castle-be.

— **Gr. Mikó Imre** önmlga, mint az Ellenőr hallja, a történelmi társulat vidéki közgyülésén elnökölni fog.

— **A kolozsvári** polgári lövölde tegnap délutáni dijlövészetén a szerencse-dijjakat gyönyörü ötös körlövésekkel Husznik János, Deskovics százados, és ügyvéd Molnár Sándor nyerték. Az alkonyi órákban lövöldénknek érdekes vendége is volt Odry Lehel, a pesti nemzeti szinház első rendü dalmüénekese személyében, ki élénken részt vett a vidám mulatságban s kitünő lövésznek mutatta be magát.

— **A „Hilária"** dalegylet tegnap este kiváló sikerü estélyt rendezett a sétatéri „aréna" helyiségében. A már-már kiállhatatlan forróságu napsugáros időt délután szinte egy óráig tartó eső váltá föl, melynek üditő hatását nemcsak a fonnyadt növényzet uj életre kelésén, hanem a sétatérre hullámzó embertömeg vidám arczán is észre lehete venni. A derék dalárok tegnapi müködésökkel is méltán kiérdemlék a diszes számban megjelent közönség buzditó tapsait. A szabatosan előadott énekdarabokat s a katona-zenekar szivviditó dallamait valódi gyönyörrel élvezé a közönség, de az ifjuság tánczra kész soraiban még is legkedvezőbb fogadtatásra talált a tánczrahivó jel, mig az éltesebbek a tánez körönd melletti padsorokon s a teritett asztalok körül igyekeztek visszaálmodni az élet tavaszkorát.

— **Odry Lehel**, a buda-pesti nemzeti szinház első rendü tagja első vendégfellépteül holnap „Nabucodonozor" czimü opera, holnapután pedig Fehérváriné jutalomjátékául „Ripacsos Pista dolmánya" czimü eredeti szinmü kerül szine.

— **A szakszerü** változatossággal szerkesztett „Erdélyi gazda" legközelebbi számában, Bereczki Máté, jeles pomolog gyümölcsismertetéseinek huzamos idő óta megszakadt fonalát ismét felvette s alapos elméleti s gyakorlati készültséggel irt czikkei az érdeklődő közönség teljes méltányulását vivták ki.

— **Petőfy** emlékünnepély. A marosvásárhelyi dalárda e hó 2-án ünnepélyt rendezett a 25 éve jul. 31-ikén eltünt nagy költő emlékére. Addig is, mig ez ünnepély adatairól a részletes tudósitás megérkeznék, megemlitjük hogy az ünnepély programmja a következő volt: 1. Szózat. Vörösmarty M-tól, énekli; a m.-vásárhelyi dalárda. 2. Megnyitó-beszéd, Borosnyai Pál polgármester ur által. 3. Üdvözlet Magyarországhoz, Petőfitől, énekli a polg. dalárda. 4. Emlékbeszéd. 5. Honfidal, énekli a polg. dalárda. 6. Miért zajongsz, szegény kebel, énekli a polg. dalárda, 7. Egy gondolat bánt engemet, Petőfitől, szavalja: Tavaszi József ur. 8. Hymnusz Kölcseitől, énekli: a polg. dalárda. 9. Zárbeszéd, Borosnyai Pál, polgármester ur által.

— **Vancsa János** gyfehérvári g. cath. érsek és metropolita ez év september hó 7-ére Balázsfalvára gyülést hivott össze, hogy néhai Sterca Suluciu Sándor metropolita által tett alapitványok érdekében anácskozzanak.

— Dr. **Móga János** ma tartja esküvőjét Nagy-Szebenben Bologa Anna k. a.-l, nyugalmazott erd. udvari korlátnoksági tanácsos Bologa Jakab leányával.

— **Véres viadal.** A Fiskus-sörcsarnokában szombaton délután 4—5 óra között Mars vitézei s némely külvárosi polgárok között harcz támadt. A gyászos viadal következtében egy-két külvárosi polgár sulyosan s többen könnyedén sértettek meg. A sajtó immár több izben adott kifejezést annak, hogy a szuronyok viselése katonai szolgálaton kivül eltiltassék; a következmények csaknem naponként véresen igazolják e felszólalások jogosságát.

— **Bethleni gróf Bethlen Polixena** már özvegy Uzoni Béldi Dénesné saját és kiskoru fia Uzoni ifj. Béldi Gergely nevében, Uzoni Béldi István és neje gróf Nemes Franciska mint szülők, és Uzoni id. Béldi Gergely és neje Gróf Nemes Rózália megszomorodott szivvel jelentik forrón szeretett kedves férje, illetőleg édes attya, fiok, és unoka özcsök Uzoni BÉLDI DÉNES nek Bodolán folyó hó 1-jén reggeli $4^1/_2$ órakor sulyos szivtágulás folytán rögtöni hüdés következtében élete 28-ik évében boldog házasságuk 13-ik havában történt gyászos kimultát. Földi részei ma délután 5 órakor tétetnek a Bodolai köztemetőbe örök nyugalomra.

— **Barb Miklós**, nyugalmazott kir. főkormányszéki titkár, élete 60-ik évében meghalt.

— A **„Vasárnapi ujság"** 30 dik száma Petőfi halálának 25-ik évfordulója alkalmából a költő mellszobrának rajzát közli, emlékczikkel és költeménynyel Szász Károlytól; továbbá a nemzeti szinház épületét előbbi alakjában és most épülő uj homlokzatának rajzát mutatja be, részletesen ismertető szöveggel. — A 31-ik szám Allessandri Vazul, a románok legjelesb népköltőjének arczképét, élatrajzát s egyik költeményét tartalmazza, továbbá a Hátszeg vidékéről a demsusi templom (egykori római mauzoleum rajzát és népviseleti képeket. Ezenkivül mindkét számban: az „Utazás a tenger alatt" czimü képek. kel ilusztralt regény folytatása; Reclus kitünő franczia tudós erdélyi utijegyzeteinek ismertetése (a Szamosvölgyében lakó népfajok, Szamosujvár. Torda és sóaknái, az Aranyos völgye, Toroczkó és vidéke, Offenbánya, a verespataki aranybányák, a Detunata stb. leirásával); a „Budapest jótékony intézetei" czimü czikksorokat, a cselédképző és a nőiparegylet ismertetésével; mutatványok Smiles „Jellem" czimü müvéből. — „A „hétről" (tárcza), stb. rendes rovatok.

— **Bernát Gáspár** siremlékét julius 31-kén délután 5 órakor zuhogó esőben álliták föl és koszoruzták meg régi ismerősei és jó barátai. A kő szürke márványból készült csinos gula, melynek egyik lapjába carrarai fehér márványból van betéve a lant és toll; csinosan van kidolgozva és készitőjének, Jablonovszky Vinczének becsületére válik. A megjelent közönség nevében Hegedüs Sándor mondott áldást a szép koszorura, melyet a Karikás-család készitett. Erre a kegyeletes közönség az eső elől fedél alá vonult, hol Hegedüs rövid emlékbeszédet tartott. Szónok beszédében Gazsi bátyánkról megemlékezett mint életbölcsről, ki az életbölcsesség magaslatáról itélt a dolgok fölött, s ki képzelete bizarr ruháiba csak azért öltöztette az igazságokat, hogy ne vegyük észre, hogy mig nevetünk rajta, az keblünkbe lopózik. — Majoros István képviselő-körökben e sirköre 50 frtot gyüjtött.

— **Mosonymegyében.** léptályog uralkodik. Albrecht főhg. wistmasdorfi majorjában négy nap alatt 60 drb. szép fiatal algaui tehén esett áldozatul

— Az **1860**-iki sorsjegyek aug. 1-én történt huzásán a köv. sorszámok huzattak ki. 263 806 887 1071 1088 1370 1394 1451 1594 1647 1893 2386 2865 2875 3399 3585 3707 3975 4011 4284 4379 4388 4497 4903, 5145 5268 527_0 5282 5449 5508 5915 6002 6018 7103 8440 8578 8665 8737 9208 9269 9572 9577 9675 10024 10171 10578 10808 11050 11072 11098 11154 11485 11727 12250 12375 12395 13276 13733 13774 13803 14604 15004 15119 15926 15970 16859 17186 17230 17677 18069 18335 19685 18686 18959 19044 19341 19609 19667 19855 19971.

— **Salzburgban** a 7-ik német tornatanitói gyülés julius 30-án egy üdvözleti lakomával nyittatott meg. Mintegy 200 résztvevő érkezet meg Nóország összes vidékeiről. A tartományi főnök gr. Lamberg a gyülést fényes s zajos örömmel fogadott beszéddel üdvözlé. A tornatanitók kitünő beszédeiben az Ausztria iránti rokonszenvnek élénk kifejezés adatott.

— **Az „Agenzia** Stefani" jelenti: Vatikáni határozat folytán az eddig a besancon-i metropolita felügyelete alatt állott Strassburg és Metz egyházmegyék közvetlen vatikáni főhatóság alá helyeztettnek.

— **Reklám.** Egy párisi kereskedő erősitő szerét hirdeti és igy dicséri föl: S. asszony, mikor hat hét előtt nőül vettem, oly gyenge volt. hogy nem állhatott egyenesen az oltár előtt. Most (miután az én szeremet használta) már képes a téglázó vasat férjének fejéhez vágni a nélkül, hogy valaha elténesztené a czélt.

— **A vihar** Budán és környékén jul. 31-én tetemes károkat okozott. A vizivárosban, a bombatér körül meggyült a hegyekből aláömlő esőviz, ugy hogy a házak földszintébe, az udvarokba és a pinczékbe hatolt. Mivelhogy a városi müszaki hivatal tisztviselői nem kerithettek elég gyorsan embereket fölkérték a Budán állomásozó Lipót főherczeg müszaki zászlóalj parancsnokát, hogy bocsátaná a zászlóaljat rendelkezésükre; a parancsnok e kivánságnak szivesen megfelelt. A plébánia-épület előtt nagy szivattyut állitottak föl és ennek segitségével a vizet a főcsatornából a Dunába vezették és igy nagy veszélynek vették az elejét. A legnagyobb eső közepette a parancsnok maga vezényelte a müszaki csapatot. — A budai közuti vaspályának is sok bajjal kellett megküzdenie, mert a császárfürdőn tul a szőlőkből leszakadó viz magával sodorta a sinek egy részét, ugy hogy a közlekedést Ó Buda és Buda között csak késő éjjel állithatták helyre. Egy vasuti kocsiról, mely a zugliget felé közlekedett, a vihar le kapta a tetőt, ugy hogy az utasoknak, mig más kocsira szállhattak, a szakadó esőben kellett várniok. Buda környékén nagy mennyiségü tehén és borju lett az elem áldozatává. — Egy másik tudósitó pedig a következő sorokat irja: A felhőszakadás roppant pusztitásokat vitt véghez ugy a városban, mint vidékén. A rosz csatornázás folytán a viz megakadt mindenfelé a csatornákban s az utczákat, udvarokat és pinczéket igen sok helyütt elárasztá. Ma reggelig 68 helyen a tüzoltóság segélye vétetett igénybe a viznek kiszivattyuzására a pinczékből. Legtöbb ily eset a 3 dob, hársfa-, nagy-diófautczákban fordult elő. A temető-utcza a kőbányai vám felől tóduló viz által annyira elárasztatott, hogy a közlekedés egészen lehetetlen volt, miután a kocsik némely helyütt derékig vizben jártak s e vidék esővizének elvezetésére egyedül a légszesztársulat csatornája szolgál, mely arra elégtelen. Az e vidéken készült uj dologházból utczai csatorna hiányában az esőviz lefolyással nem birván, az udvarra és pinczékbe tódult s az épületen jelentékeny károkat okozott. A budai oldalon a hegyi utak kövekkel és kavicscsal egészen el vannak boritva és rontva. A hegyekből oly özönnel folyt le a viz, hogy az ördögárokból több helyen kicsapott a viz s elvezetésére több helyütt gőzszivattyukat kellett használni. Nem kis károkat okozott a szélvész is. A közvágóhid előtt fákat mint nádpálczát szedte ki a földből és hordta el messzire. A fedett udvarokról nemcsak a tetőket szedte le, de a menyezeti gerendákat gyönge ágak gyanánt magasra felröpitve magával hordta. A kartolyfonoda gyárépületét a zivatar annyira megrongálta, hogy az épitési főfelügyelő jelentése szerint azt lebontani kellend. A közvágóhidnál okozott kár felületesen 5000 frtra. becsültetik. A szőlőkben, erdőkben, ültetvényekben okozott károkról tudósitások még nem érkeztek, de azok mindenesetre igen jelentékenyek.

— **Uj üstökös.** Az ó-gyallai csillagdából, Konkoly Miklóstól a következő érdekes sorokat közli a Főv. Lapok: „Marseilles"-ban Borelli mult vasárnapról hétfőre (jul. 27.) virradó éjjel a Sárkány csillagképben ismét egy teleszkopikus üstökösi fedezett föl. Keresték — a kapott sürgöny következtében — Bécsben is, de mint Weisz tanár értesit, az aránylag csekély müszerekkel a teli hold miatt nem találták meg Miután Weisz tanár a fölfedező által nyert pozicziót is szives volt velem közleni, én nagy csövemen husz percznyi keresés után meg is találtam a különben elég gyönge égitestet, mely nagy ugyan, de igen elmosódott s csak csekély központi kondenzáczióval bir. Természetesen többé nem ott találtam föl, a hol Borelli, miután a test saját mozgással bir, mely — az ó-gyallai észlelésnek a feltaláló pozicziójával való összehasonlitás szerint — naponkint ötven ivpercz. Schulhoff Lipót hazánkfia, a bécsi csilagda első segéde, kimost Ó-Gyallán időz, az üstökösről több pozicziót vett föl. A cső jóságát bizonyitja, hogy e gyönge égitest látható rajta. Ó-Gyallán időz most Matthey Guenet Ernő gráczi tudós is, ki ma (csütörtökön) a Saturnusról a nagy csövön 950-szeres nagyitás mellett igen szép rajzot készitett. Mióta az uj csillagdát fölállittatám, több szakértő vendéghez volt szerencsém, névszerint dr. Weisz Eduard bécsi egyetemi tanárhoz, dr. Schenzel Guidóhoz, az orsz. metereológiai intézet igazgatójához s dr. Pantocsekhez Nográdmegyéből, ki már tizenhárom éve rajzolja a napfoltokat egy kiscsövön.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás

a koloszvári kisegitő pénztár-egylet forgalmáról julius havában 1874.

Bevételek.

Pénztármaradék a mult hóról 40623 frt 56 kr. Betételek után 101.419 frt 39 kr. Kamat, feldij és váltódij 11.811 frt 26 kr. Bélyegdijakban 390 frt 15 kr. 1391 esetben visszafizetett kölcsön 542,484 frt 93 kr.

Összesen 696,729 frt 29 kr.

Kiadások:

1382 esetben kölcsön 507,414 frt 91 kr. Tisztviselők fizetése 1069 frt 99 kr. Irodai kellékekre 84 frt 99 kr. Bélyegre 400 frt. Kamat 216 frt 86 kr. Tanodának 500 frt. Betét visszafizetések 104,349 frt 11 kr.

Pénztármaradák 82,683 frt 43 kr.

Összesen 696,729 frt 29 kr.

Kolozsvártt, jul. hó 31. 1874.

Tauffer Ferencz, igazgató. **Geltch János,** főkönyvvezető.

Kozák Ede, pénztárnok.

Felelős szerkesztő: **Szász Béla**

A közönség köréből.*)

A magyar-keleti vasut-nyomor.

N. Szeben, 1874 jul. 31.

Egészséges nemzetgazdasági viszonyok egyik mellőzhetlen postulatuma, a kereskedés és ipar fölvirágzása és gyarapodása szintoly szükséges életföltétele, hogy a közlekedési- és szállitási eszközök pontosságába, megbizhatóságába és biztos voltába helyezett közbizalom, rendes és békés időben, rendes körülmények között legalább, közönségesen igazolva legyen.

A hol e bizalmat hanyagság, gondatlanság, sőt sajnos könnyelmüség több izben megingatják és ekként a termesztők és fogyasztók anyagi érdekeit érzékenyen sujtják. ott, egy parlamenti szónok és jelenleg minister szavaival élve, ázsiai állapot uralkodik.

Éppen most jut tudomásomra ilynemü sérelem, mely a magyar keleti vasutnál nem ritkán előforduló miseriák tekintetében ujabb adalékot szolgáltat ama szavak szomoru illustratiojához.

Az erdélyi részekben, egyik legderekabb vállalkozó iparosnak kétségkivül Habermann itteni serfőző mestert nevezhetni. Sok tekintetben, nem csekély mértékben kénytelen a keleti vasuthoz fordulni, mert legalább 25,000 mázsára rug évenként a sör sulya, melyet ő innen nevezett vasuton különféle helyekre szállittat. Nagyobb biztosság kedveért a sört mindég egész vaggonjával szállittatja. Ha ilyes vagon innen estve indul, másnap jókor reggel Kolozsvárra kell hogy érkezzék, ha csak valamely állomáson a vasuti hivatalnokok gyámoltalansága vagy élhetetlensége következtében ki nem kapcsolják.

A jelenleg uralkodó afrikai hőségben ilyen eset kézzel fogható kárt okoz, akármennyi jeget raknak is a vaggonba a sörnek hüvös karban megőrzése czéljából.

Habermann ur, mint Kolozsvár városa sörmérési joga haszonbérlője f. h. 29-én innen egy vaggont 100 hordó sörrel küldött Kolozsvárra A vaggon el volt látva a szokásos fölirattal: „Sör"; az állomási hivatalnokok csak némi ébersége és kötelességszerü felügyelete mellett, tehát vétség elő sem fordulhatott volna; annál kevésbé, minthogy Habermann urnak gyakrabban volt alkalma az illető állomásfőnökökkel ez ügyben személyesen is érintkeznie; de daczára mindezen és hasonló elővigyázat mellett a kérdéses vaggon egy ide érkezett sürgöny szerint sem 30-kán reggel, sem 31-kén délelőtt Kolozsvárra még nem érkezett meg. Az egész küldemény, mert utközben hiányos felügyelet mellett kikapcsolták, tökéletes romlásnak van kitéve.

Bizzuk a magyar keleti vasut vezérigazgatóságára, hogy a vonatain divó ezen eljárást érdeme szerint méltányolja. □.

*) E közérdekü felszólalásoknak szánt rovat alatti közleményekért csupán a sajtó-hatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül:

az igen kellemes

Revalescière Du Barry

Londonból. (203—209)

Táplálóbb lévén a husnál, a **Revalescière** élteseknél gyermekeknél 50-szer olcsóbb a gyógyszernél.

$^1/_4$ fontos bádogszeléncében 1 frt 40 kr. 1 font 2 frt, 50 kr., 2 font 4 frt 50 kr., 5 font 10 frt. 12 font 20 frt. 24 font 36 frt. **Revalescière kétszersült** szelenczékben 2 frt 50 kr és 4 frt 50 kr. **Revalescière csokoladé** porban és táblákban 12 csészére 1 frt 50 kr. 24 csészére 2 frt 50 kr, 48 csészére 4 frt 50 kr. Porban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt, 576 csészére 36 frt. Kapható **Barry du Barry és társa által Bécsben, Wallfischgasse 8 sz.** Valamint minden városban jó gyógyszerésznél és füszerárusnál; a bécsi ház el is küldi minden irányba postai utánvét mellett.

Kolozsvártt: Binder Károlynál. **Debreczenben:** Miálovics István a „Kigyóhoz" czimzett gyógyszertárában. **Duna-földvártt:** Nadhera Pálnál. **Brassóban:** Fabik Ede és Jekeliusnál. **Gyula-Fehérvártt:** Mihelyes Zsigmond gyógyszerésznél. **Marosvásárhelyt:** Fogarassy Demeternél. **Pesten:** Török Józsefnél. **Temesvártt:** Quirinyi Alajos és városa gyogyszertárában

Az igen jeles Revalescière du Barry minden betegséget, mely a medicinának ellentáll, meggyogyit, u. m, gyomor, ideg, mell, tüdő, máj, mirigy, nyakhártya, lélegzési, hójag és vese bajokat; gümö és aszkórt, astmát, köhögést emészthetlenséget, dugulást, hasmenést, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vizkórt, lázt, szédülést, vértolulást, tülzugást, rosszullétet, hányást a terhesség alatt, diabetest, mélakort, elsoványodást, csuzt, köszvényt, sápkort. — Kivonat 76,000 tanusitványból oly felgyógyulásokról, melyek a gyógyászatnak ellenállottak.

64,210 sz. biznyitvány.

Napoly. 17 april, 1862,

Uram! Egy májbetegség következtében két év óta borzasztó soványsági és fájdalmas állapotban voltam. Nem tudtam irni és olvasni; testem minden idege reszketett, gyomrora nem emésztett, aludni nem tudtam s folytonos idegzetes állapotban valék, mely ide oda taszigált, egy percz nyugalmat nem adott s a legnagyobb buskomorságba ejtett. Sok orvos meritette ki velem tudományát, de nem volt képes enyhet nyujtani. Kétségbeesésemben megpróbáltam önnek **Revalescié** rejét s három havi használat után hálát adok az istennek. A **Revaleciére** legfőbb dicséretet érdemel, egészségem teljesen visszaadá s azon helyzetbe hozott, hogy társadalmi állásomat smét elfoglalhatom. Mély hálával és teljes tisztelettel

de **Bréhán marquisse.**

65.810. sz. bizonyitvány.

Neufchateau (Voger) 23. dec. 1862.

Leányom 17 éves korában a havi tisztulás kimaradása következtében borzasztó idegrángásban, az ugynevezett Vitus lánczban szenvedett s az orvosok kételkedtek meggyógyithatása lehetsége felöl. Azóta egy barátom tanácsára **Revalescière**vel tápláltam s ez a drága tápszer, minden csismerős bámulatára, tejesen helyre állitá: most tökélesen egészsége Ez a gyógyulás nagy feltünést okozott s az orvosok, kik a bajt gyógyithatlannak tartották, most bámulnak gyermekemet teles egészségben láthatni.

Martiu, Offiziere Comptable en retraite.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Kitüntetett a párizsi világtárlaton 1867.

Ezüst F.F. éremmel.

(219) (5—6)

A

Legujabb találmányom neve

REFORM-EXTRACT.

E tinta kivonat könnyen és mély feketén foly a tollból, nem penészedik, akár mely hosszas használat után se támadja meg az acéltollat s hónapok után is másolóképes. Az e **Reform-Extracttal** telt edényt csak közönséges vizzel kell utánpótolni, tehát kiapadhatatlan. Levelek és irományok igen igen kellemes illatot nyernek, a mi eddig épen nem minden esetben történt.

Miután nem várható, hogy e **Reform-Extractnak ellenzéke** támadjon, azt a közönség szives figyelmébe ajánlom.

1 bádog-palaczkkal 1 frt. o. é.

Másoló-tenta,

mely mély feketén foly a tollból s az acéltollat nem támadja meg.

10,000 óra múlva is másolóképes, alkalmazásban van minden cs. kir. postahivatalnál a cs. kir. dél- és nyugoti pályánál.

1 nagy üveg ára 1 frt 5 kr.

E tenta kitünöségét fényesen bizonyitja a következő hivatalos bizonyitvány.

Hivatalos bizonyitvány.

Alólirottak ezennel bizonyitják, hogy **Fritsch Nándor** illatos másoló tentája 1858 október havától kezdve a mai napig minden postaosztálynál szakadatlan használatban van, több vidéki postahivatal által is használtatik, s hogy különös tartóssága és jósága miatt, mert igen erős lenyomatokat ad, melyek idővel nem halványulnak el, sőt mély feketeségben még gyarapodnak, minden más itt megkisérlett másoló tintát felülmúlja.

Nem vonakodunk tehát emlitettnek ezen készitményét mindenkinek legmelegebben ajánlani.

A cs. kir. keresk. miniszterium posta-gazdasági kezelősége.

Bécs, junius 8-kán, 1866.

Lachmann.

A midőn a **Fritsch Nándor** úr által a cs. kir. szab. délipálya-társulat számára 1860 óta szállitott másoló tenta kitünő hasznossága feletti fennebbi előnyös birálatokhoz csatlakozunk, a cs. kir. posta gazdasági kezelősség által kiemelt különös tulajdonait e tentának csak bizonyithatjuk.

Bécs, junius 9-kén, 1866.

Bernuth,
raktári fő felügyelő.

Az Erzsébet császárné-pálya $2\frac{1}{2}$ év óta veszi minden másoló-tenta szükségletét **Fritsch Nándor** urtól, s annak minőségével mindig teljesen meg volt elégedve.

Bécs, junius 10-kén, 1866.

Zelniczek János, felügyelő.

Zsiros festék fehérnemű jegyzésre

feltalálta **Fritsch Nándor** Bécsben,

oly minőségben, a mint azt sem a bel- sem a külföldön nem készitik s ezelőtt sem ismerték Ezt minden időrabló előkészités nélkül bélyeg, vagy minta segélyével kell a megjegyzendő kelmére nyomni s azok felett forró vassal letéglázni, mig a festék szine elváltozott.

Egy üveg ára 70 kr.

Czigarette — dohányzóknak felette fontos:

Francziaország legtekintélyesebb szivarpapir gyárosaival sikerült azon régen érzet szükséges egyességét létre hoznom, hogy gyártmányaikból nállam egész Erdélyre nézve egyedüli raktárt állitsanak.

Tehát bátor vagyok a n. érd. fogyasztó közönség figyelmét felkelteni arra nézve, hogy e papirok valódi minőségben (Erdélyben csak nállam kaphatók)

a következő árakért:

1	könyvecske táblába (Format Français)	10	krajczár.
1	„ (Format Turc) nagyobb	15	„
1	„ (Format Russe) még nagyobb	20	„
1	köteg (Format Français) 500 levél tartalommal	20	„
1	„ (Format Turc) 500 levél tartalommal nagyobb . . .	25	„
1	„ (Format Russe) 500 levél tartalommal még nagyobb . .	30	„

Rajzolók számára.

1 duczet valódi A. W. Faber irón. 6 szögü Nro. 1, 2, 3, 4, 5. .	1 frt	30.
1 „ L. & C. Hardtmuth irón 6 szögü Nro. 1, 2, 3, 4, 5. 6.	— „	75.
1 darab valódi „chinai tusch“ legfinomabb . . .	1 frt 50., 2 frt.	
1 iv szines valódi „Causon Freres“ rajz-papir . . .	— „	18.
1 iv fehér valódi „Wathman“ rajz-papir Imperiál nagyság . .	— „	30,
1 iv ditto „Wathman“ rajz-papir Double Oliphant nagyság . .	— „	60.
Rajzeszközök finom . 3 irttól 25 frtig.		

Továbbá: Rajztáblák, vonalzók és egyéb iró- és rajz-szerek szintén nagy választékban kaphatók, Erdély legnagyobb papirkereskedésében

Stein Jánosnál Kolozsvárt.

Legujabban megjelentek és

Stein János erd. muzeum egyl. könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Jellem.

Smiles után a hazai viszonyokhoz alkalmazta

Könyves Tóth Kálmán.

2 kötet. Ara 3 frt.

LAELIUS.

Hogy kell, és **hogy** nem kell magyarázni az iskolában a latin autorokat?

Irta Brassai Sámuel. Ára 50 kr.

Szőlészeti és borászati titkok gyüjteménye.

10 ábrával.

Gyűjtötte és kiadta **Tercsánszky József** orvos.

Ára 60 kr. postai szétküldéssel **64** kr.

Postadij elkerülése tekintetéből legczélszerübb az összeg beküldése.

A magyarnyelv szótára.

A magyar tudományos akadémia megbizásából készitették: Czuczor Gergely és Fogarasi János. Hatodik kötet (vége.)

Ára 1 frt.

Politikai divatok.

Regény. Irta Jókai Mór. Ára a 3 kötetnek 2 frt 40 kr.

Camoens Luziádája.

Forditotta s bevezetéssel és jegyzetekkel fölvilágositotta Greguss Gyula.

Ára füzve 2 frt. diszkötésben 3 frt.

Egyetemes europai jogtörténet.

A középkor kezdetétől a franczia forradalomig.

Irta Hajnik Imre. Ára a két füzetnek 1 frt 80 kr.

Az ember testének szerkezete és élete.

Dr. Thomé után Paszlavszky József. 120 a szövegbe nyomtatott magyarázó ábrával. Ára 1 frt.

FLEURANGE.

Regény. Craven Augustnő után francziából forditva.

Ára a két kötetnek 3 frt.

A mechanika alapvonalai.

A mivelt rendek szükségeihez alkalmazva. A magyar tudom. akadémia által a magyar hölgyek dijával **koszoruzott pályamű.**

Irta dr. Bardocz Lajos. 225 fametszvénynyel. Ára 2 frt.

Német — magyar pótszótár,

a „német és magyar szótár“-hoz.

Irta dr. Ballagi Mór. Ára 1 frt.

Feloldhatlan kötelékek.

Orosz regény. Irta Detlef Károly. Forditotta Zichy Camilla.

Ára 1 frt 50 kr.

Ujabb novellák.

Irta Lauka Gusztáv. Ára 2 forint.

A dráma és válfajai.

Irta Szigligeti Ede. Ára 3 frt.

Észrevételek: gróf Lónyay Menyhért „KÖZÜGYEINKRŐL“ szóló munka felett.

Irta X. Y. Z. Ára 1 frt.

Szótárak:

Görög — német:

BENSELER und SCHENKL, griechisch — deutsches und deutsch — griech. Schulwörterbuch, 2 Bände in Halblederband: Gr. — dtsch 4 fl 35 xr., deutsch — gr. 5 fl 85 xr.

JACOBITZ und SEILER, Hand-Wörterbuch der griechischen Sprache. 4 Bände. Gebunden statt 16 fl., nur 10 fl. (Leszállitott ár.)

PAPE, griechisch — deutsches Hand-Wörterbuch in 2 Bänden I. Band: A—K. II. Band: Λ—Ω Halblederband 12 fl 60 xr.

— Deutsch—griechisches Hand-Wörterbuch, 3-te Auflage 6 fl 30 xr.

— Wörterbuch der griechischen Eigennamen. 2 Bände. Halbiederbud 13 fl 20.

SCHMIDT, deutsch—griechisches Hand-Wörterbuch. Halblederband 2 fl 58.

Holland — német:

TASCHEN-WÖRTERBUCH neues der holländischen und deutschen Sprache. Stereotyp Ausgabe. 2 Theile in einem Bande gbd. 2 fl 27 xr.

Latin — magyar:

BARTL és VERESS, magyar—latin szótár. 3-dik javitott kiadás. Ára 4 frt.

FARKAS, latin—magyar szótár a legujabb és legjobb források után ára 2 frt.

HOLUB, latin—magyar és magyar—latin zsebszótár. Ára 2 frt 50 kr.

LATIN—MAGYAR iskolai szótár, szerkesztették Finály H. L. és Régeni István kolozsvári tanárok. Ára füzve 5 frt 25 kr., egész vászonba kötve 6 forint.

MAGYAR—LATIN ZSEBSZÓTÁR, iskolai használatra. Ára 1 frt 50 kr.

Latin — német:

GEORGES. ausführliches deutsch—lateinisches Hand-Wörterbuch aus den Quellen zusammengetragen.— Deutsch — lateinischer Theil. 2 Bände Halblederband 8 fl 70 xr.— Lateinisch—deutscher Theil. 2 Bände Halblederband 9 fl 60 xr.

INGERSLÉV, deutsch—lateinisch und lateinisch—deutsches Schul-Wörterbuch. 2 Bände. Broschirt d. — latein. Theil 2 fl 40 xr. latein. — d. Theil 3 fl. Dasselbe gbd. in Halbled r I-ter Theil 4 fl 05 xr. II-ter Theil 3 fl 60 xr.

KOTZUREK, lateinisch—deutsches Wörterbuch zum Gebrauche für Gymnasien nach den besten Quellen bearbeitet. Broschirt 1 fl 50 xr.

KREUSSLER und VOLBEDING, Kurzgefasstes latein. — deutsches und deutsch — lateinisches Handwörterbuch mit einem Verzeichnisse lateinischer Abbreviaturen und geografischer Namen. Halblederband 3 fl 60.

Lengyel — német:

JORDAN, vollständiges Taschenwörterbuch der polnischen und deutschen Sprache. 2 Theile in einem Bande. Halblederband 2 fl 25 xr.

Magyar-nyelv:

A MAGYAR-NYELV SZÓTÁRA. A m. tudományos akadémia megbizásából készitették Czuczor Gergely és Fogarasi János. Füzetenként 1 frt. (Eddig 28 füzet jelent meg.)

BALLAGI MÓR, a magyar nyelv teljes szótára. 2 kötet. Füzve 8 frt. A kettő egybe kötve félbőrben 10 frt.

Ugyan csak

Stein János kereskedésében **kaphatók:**

Három orosz és három angol kalandjai Délafrikában.

Verne Gyulától. Francziából forditotta Ajtai Albert. Ára 2 frt.

Nemzetgazdaságtan.

Irta dr. Matlekovics Sándor. 2-dik kiadás. Ára 3 frt 40 kr.

A felekezeti iskoláztatás veszélyei és közoktatási törvényünk hiányai, nevelészeti, társadalmi és politikai szempontból.

Irta Bánhegyi István. 2-dik kiadás. Ára 60 kr.

Gyermekisme

boncz- és lélektani alapon.

Irta Szabó Endre, a kolozsvári „Frőbel intézet“ igazgatója. Ára 50 kr.

A geologia alapvonalai.

Irta Dapsy László. Ára 1 frt 50.

Neveléstan,

vezérfonal a kis gyermekek nevelésére.

Frőbel Frigyes elvei nyomán. Irta Szabó Endre. Ára 60 kr.

Magyarország közjoga,

illetőleg a magyar államjog rendszere. Irta dr. Korbuly Imre.

I. kötet. Államjog 3 frt 40 kr.

II. kötet. Közigazgatási szervezet. Ára 80 krajczár.

Hogyan boldogulunk?

Irta dr. Matheos Vilmos. 2 kötet. Ára **csak** 1 frt.

Kapható Stein János

Kolozsvári könyvkereskedésében.

Subskriptions-Einladung auf die

Dritte Auflage

mit

360 Bildertafeln und Karten.

Heftausgabe:

240 wöchentliche Lieferungen à 5 Sgr.

Bandausgabe:

30 broch. Halbbände à 1 Thlr. 10 Sgr.
15 Leinwandbände . à 3 - 5 -
15 Halbfranzbände . à 3 - 10 -

Bibliographisches Institut
in Hildburghausen.

(271) (1—3)

GYAKORNOK

kerestetik

a szamosujvári gyógyszertárba.

A feltételeket tudatja **Hrobony Pál** gyógyszertári gondnok.

(266) (2—12)

POLLAK

ujonnan nyitott

27 kr.

általános

áru-csarnoka

Bécsben

Mariahilferstrasse 1.

elad, az árú minőségét és valódiságát illetőleg a legszigorubb jótállás mellett, nagyban és kicsinyben

gyapju ruhaszöveteket

minden fajból a legfinomabbakat, símát, csikost vagy sottist, valamint lűstret, barèget, grenadint, gazirt, ripszet, mozarbiquet, jaconatst, cosmanosiperkált, batistot, bridantint, egyszinüt vagy minta-zerintit. Creton (török modoru háló öltőnyök számára) rumburgi, hollandi vagy féligkész siléziai cérnagyolcsot, cic és csipketüggönyök atlaszgradl, ágynemü vászon, damaszt törülközők és asztalkendők, szőrvánkos és pamlagszövetek, chiffon $^5/_4$ és $^6/_4$ széles, nankink selyem nyakravalók, harisnyák, keztyük, vászon és batiszt zsebkendők és sok más ezer tárgy.

Csak

27 krajczárért

kapható ről, darab és pár számra. Az elküldés utánvét útján pontosan és lelkiismeretesen teljesittetik. Minták és árjegyzékek ingyen bérmentve küldetnek.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.